Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Русча – татарча сүзлек Русско – татарский словарь
Издание второе, переработанное и дополненное
«Таткнигоиздат», Казань, 2001 г.

Х

халат халат; чапан, *рабочий ~* эш халаты; *домашний ~* өйдә кия торган халат; *купальный ~* коену халаты
хант//ы *мн., м. и ж. неизм.* хант халкы, хантлар; **~ыец** хант кешесе; **~ыйка** хант хатыны (кызы); **~ыйский** хант ...ы, е
характер холык, холык-фигыль, табигать
характ//еризовать *сов. и несов.* 1) *(кого-л., что-л. — дать характеристику)* характерларга, сыйфатлап чыгарга; 2) *(кого-л., составлять чью-л. характерную черту, особенность)* күрсәтергә, чагылдырырга; **~еристика** 1) характеристика; 2) *(характерные, основные черты, свойства и т.п.)* характеристика, тасвирлама, сыйфатлама; *техническая ~еристика (машины)* (машинаның) техник тасвирламасы; **~ерный** үзенчәлекле; характерлы, хас; *~ерная черта* үзенчәлекле сыйфат
хвалить *несов.* мактарга; **~ся** *несов. (чем-л.)* мактанырга
хватать *несов.* 1) *см.* **хватить**; 2) *(брать)* тотып (эләктереп) алырга; **~ся** *несов. (за что-л.)* тотынырга, ябышырга
хватить *сов. (чего-л., кого-л.)* җитәргә; *не хватит времени (сил, людей)* вакыт (көч, кешеләр) җитмәс
хвойный: *~ лес* ылыслы урман
хвост койрык
хвоя *собир.* ылыс, энә
хим//ик химик, химия белгече; **~ический** химик, химия ...ы, е
хитрый хәйләкәр
хищн//ик ерткыч; **~ый** ерткыч ...; *~ый зверь* ерткыч хайван
хладнокровный салкын канлы
хлеб 1) *(печёный)* икмәк, ипи; *~ с маслом* майлы ипи; 2) *собир. тж. мн.* **~а** *(посевы)* иген, ашлык; *~ убран (или ~а убраны)* ашлык җыеп алынган; 3) *собир. (зерно)* иген, икмәк, ашлык; **~ный** 1) икмәк (ипи) ...ы, е; 2) иген (ашлык) ...ы, е; **~ороб** игенче, иген игүче, зирәгатьче
хлев абзар
хлоп//ать *несов.* алкышларга, кул чабарга; *~ать в ладоши* кул чабарга; **~нуть** *сов. (издать звук)* шапылдатырга, шап иттерергә; *~нула дверь* ишек шап итеп ябылды
хлопок мамык; *~-сырец* эшкәртелмәгән мамык
хлопотать артыннан йөрергә, юлларга; *~ за кого-л.* кемдер өчен булса да юлларга
хлопоты *мн.* мәшәкать, кайгырту
хлопчатобумажн//ый киҗе-мамык (мамык җеп) ... ; *~ая ткань* мамык җеп тукыма
хмурый караңгы чырайлы, төмсә
хобби *ср. нескл.* хобби, яраткан шөгыль
ход 1) *(движение, развитие)* йөреш, барыш, бару; *по ~у поезда* поезд барган көйгә; *дать задний ~ (на машине)* (машинаны) артка чигендерергә; *~ событий* вакыйгалар барышы; 2) *(работа механизма, часов)* эшләү, йөрү; 3) *шахм.* йөрү, йөреш, чыгу; *ваш ~* сезгә йөрергә; 4) *(проход, тоннель)* юл; *подземный ~* җир асты юлы а *полным ~ом* бөтен көчкә, тулы көченә
ходатайство юллау, үтенеч, үтенеч язуы, гариза, юллама
ходить *несов.* 1) *(двигаться)* йөрергә; 2) *(куда-л. — посещать)* йөрергә, барырга; *~ в театр (в гости)* театрга (кунакка) йөрергә; *~ по магазинам* кибетләрдә йөрергә; 3) *(о транспорте)*

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

йөрергә, барырга; *туда ходит трамвай* анда трамвай бара; 4) *(в чём-л. — носить)* киеп йөрергә, кияргә; *~ в пальто* пальтодан йөрергә; 5) *шахм.* йөрергә, чыгарга

ходьб//**а** йөрү, йөреш, [җәяүле] юл; *в десяти минутах ~ы* ун минутлык юл; *соревнования по спортивной ~е* спорт йөреше ярышы

хозя//**ин** хуҗа; **~йка** хуҗабикә; **~йничать** *несов.* хуҗа булырга; **~йственный** хуҗалык ...ы, е; *~йственный магазин* хуҗалык товарлары кибете; **~йство** хуҗалык; *сельское ~йство* авыл хуҗалыгы

хокк//**еист** хоккейчы, хоккей уйнаучы; **~ей** хоккей; *~ей с шайбой (с мячом)* алкалы (туплы) хоккей; *~ей на траве* үлән хоккее; *играть в ~ей* хоккей уйнарга; **~ейный** хоккей ...ы, е; *~ейная команда* хоккей командасы

холм кашлак, калкулык, үр

холод салкын, суык, салкынлык; *держать продукты на ~е* ашамлыкларны салкында тотарга

холодильник суыткыч

холод//**но** 1. *нареч.* суык, салкын; 2. *в знач. сказ.* салкын, суык; *сегодня ~но* бүген суык; *мне (тебе) ~но* миңа (сиңа) салкын; **~ный** салкын, суык; *~ная погода* салкын һава; *~ная война* салкын сугыш

холост//**ой, ~як** буйдак, өйләнмәгән

холст 1) *(ткань)* киндер тукыма; 2) *(картина)* рәсем

хор күмәк җырлау, хор; *петь ~ом* күмәк җырларга

хорват хорват, хорват кешесе; **~ка** хорват хатыны (кызы); **~ский** хорват ...ы, е

хореогр//**афический** хореографик, хореография ...ы, е; **~афия** хореография, бию сәнгате

хоровод әйлән-бәйлән

хоров//**ой** хор ..., хор белән ..., *~ое пение* хор белән җырлау, күмәк җыр

хоронить *несов.* күмәргә, җирләргә

хорош//**ий** яхшы, әйбәт; *~ая погода* әйбәт һава; *всего ~его* уңышлар телим; **~о** 1. *нареч.* яхшы, әйбәт; *очень ~о!* бик әйбәт!; *я вас ~о понимаю* мин сезне яхшы аңлыйм; 2. *в знач. сказ.: мне (ему) ~о* миңа (аңа) яхшы; *здесь очень ~о* монда бик әйбәт

хоте//**ть** *несов. (что-л. или с неопр.)* теләргә, ...сы килергә; *что вы хотите (*или *~ли)?* сез нәрсә телисез?; *я хочу (*или *~л бы) пойти в театр* мин театрга барырга телим *(яки* барыр идем) а *как хотите!* ихтыярыгыз, теләсә нишләгез!; **~ться** *несов. (чего-л. или с неопр.) безл.* ...сы килергә; *мне (нам) хочется его увидеть* минем (безнең) аны күрәсем (күрәсебез) килә; *мне ~лось бы ...* мин ... булуын теләр идем

хоть, хотя 1. *союз.* булса да, ...да; *он хотя и обещал, но не сделал* ул вәгъдә бирсә дә эшләмәде; *мокрый, хоть выжимай* шулкадәр юеш, сыгып алырга да була; 2) *частица усилит. (по крайней мере, только) хоть бы, хотя бы* һич югында, ичмасам

хохот шаркылдау, шаркылдап көлү; **~ать** *несов.* шаркылдап (кычкырып) көләргә

храбр//**ость** кыюлык, батырлык; **~ый** кыю, батыр

храм йорт, сарай

хран//**ение** саклау; *сдать (или отдать) на ~ение* сакларга тапшырырга; *срок ~ения* саклау срогы; **~ить** *несов.* сакларга; **~иться** *несов.* сакланырга

храпеть *несов*. гырылдарга, гырларга, гырылдап йокларга

хребет 1) *(позвоночник)* умырткалык; 2) *(горы)* тау сырты (тезмәсе)

хрен керән

хриплый карлыккан; *~ голос* карлыккан тавыш

христиан//**ский** христиан ...ы, е; **~ство** христианлык, христиан дине

хром//**ать** *несов.* аксарга; **~ой** аксак

хроника хроника

хронометр хронометр

хрупкий 1) уалучан, тиз ватылучан; 2) нәфис, нечкә

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.

хрусталь бәллүр, хрусталь; **~ный** хрусталь ..., бәллүр ...
худеть *несов.* ябыгырга, арыкланырга
художественн//ый: *~ое произведение* әдәби әсәр; *~ая литература* матур әдәбият; *~ый салон* сәнгать салоны; *~ый фильм* нәфис фильм
художник рәссам, художник
худой ябык, арык
худший *(превосх. ст. от* **плохой**) иң начар, иң яман
хуже *(сравн. ст. от* **плохой** *и* **плохо**) начаррак, яманрак а *тем* ~ тагын да начаррак
хулиган хулиган; **~ка** хулиган хатын (кыз)
хутор 1) хутор, кечкенә авыл; 2) утар

Только для личного использования или в целях обучения. Перепечатка, копирование, воспроизведение материалов или их частей в любом виде и форме, включая электронную, запрещены.